

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 75

Warszawa, 22 listopada 2023 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o samorządzie gminnym
oraz ustawy - Kodeks wyborczy.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Bartosza Romowicza.

(-) Izabela Bodnar; (-) Agnieszka Buczyńska; (-) Elżbieta Jolanta Burkiewicz; (-) Żaneta Cwalina-Śliwowska; (-) Sławomir Ćwik; (-) Adam Michał Gomoła; (-) Piotr Górniewicz; (-) Michał Gramatyka; (-) Paulina Hennig-Kłoska; (-) Rafał Kasprzyk; (-) Michał Kobosko; (-) Rafał Komarewicz; (-) Aleksandra Leo; (-) Adam Luboński; (-) Joanna Mucha; (-) Maja Ewa Nowak; (-) Barbara Okuła; (-) Barbara Oliwiecka; (-) Łukasz Osmalak; (-) Ryszard Petru; (-) Bartosz Romowicz; (-) Ewa Schädler; (-) Marcin Skonieczka; (-) Piotr Paweł Strach; (-) Mirosław Suchoń; (-) Ewa Szymanowska; (-) Paweł Śliz; (-) Wioleta Tomczak; (-) Kamil Wnuk; (-) Paweł Zalewski; (-) Tomasz Zimoch.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy- Kodeks Wyborczy

Art. 1. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 28f ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji jego funkcję, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta, pełni osoba, którą powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów.”;

2) w art. 28f dodaje się ust. 1a, który otrzymuje brzmienie:

„1a. Do czasu powołania osoby, o której mowa w ust. 1, funkcję wójta pełni zastępca wójta, w gminach, w których powołano więcej niż jednego zastępcę - pierwszy zastępca, a w gminach, w których nie powołano zastępcy - sekretarz gminy.”;

3) art. 28h otrzymuje brzmienie:

„Art. 28h. W przypadkach, o których mowa w art. 28g ust. 2, ust. 3 i ust. 3a, Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody przekazany niezwłocznie za pośrednictwem ministra właściwego do spraw administracji publicznej, powołuje i odwołuje osobę, która przejmie wykonywanie zadań i kompetencji wójta.”;

4) art. 29 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Po upływie kadencji wójta pełni on swoją funkcję do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta albo osobę, którą Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje do pełnienia funkcji wójta.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks Wyborczy (Dz. U. z 2023 poz. 2408) art. 492 § 2a zdanie 1 otrzymuje brzmienie:

„Wygaśnięcie mandatu wójta stwierdza komisarz wyborczy, w drodze postanowienia, w związku wystąpieniem przyczyny, o której mowa w § 1 pkt 3, pkt 4a i pkt 5 - w zakresie powodów wskazanych w art. 27 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, oraz pkt 6-7, z dniem wystąpienia przyczyny wygaśnięcia mandatu, zaś w związku z wystąpieniem przyczyny, o której mowa w § 1 pkt 5a - z dniem złożenia ślubowania posła lub senatora.”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Zapewnienie ciągłości władzy samorządowej to jeden z priorytetów wykonywania władzy publicznej. Celem proponowanych zmian w przepisach ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy- Kodeks wyborczy jest zapewnienie prawidłowego i niezakłóconego funkcjonowania samorządu gminnego w przypadku wyboru organu wykonawczego - wójta, burmistrza, prezydenta miasta na Posła na Sejm RP lub Senatora RP.

Dotychczasowe regulacje prawne w tym zakresie wprowadzały fikcję prawną, która de facto wybranemu wójtowi w wyborach parlamentarnych odbierała kompetencje już następnego dnia po wyborach, kiedy to organ ten uzyskał, choćby jeszcze nieoficjalną, informację o wyborze. W obawie przed kwestionowaniem skuteczności decyzji podjętych przez wójta niezwłocznie po jego wyborze na posła lub senatora, wójt zaprzestaje faktycznej działalności na rzecz gminy, której jest organem wykonawczym. Zadania, które w samorządzie gminnym często bywają do realizacji bez zbędnej zwłoki, muszą być realizowane przez osoby stale zastępujące wójta (czyli zastępcę lub zastępców wójta oraz sekretarza gminy), o ile osoby te posiadają stosowne upoważnienia. Istnieją jednak kategorie spraw, jak chociażby w zakresie spraw budżetowych i okołobudżetowych, w których to właśnie wójt ma wyłączną kompetencję do podejmowania decyzji i stanowienia prawa, a którego to uprawnienia nie może scedować w drodze upoważnienia na zastępcę wójta. W sytuacji konieczności podjęcia nagłej decyzji w zakresie spraw budżetowych przez organ wykonawczy, w obecnym stanie prawnym, konieczne jest zwoływanie posiedzenia organu stanowiącego gminy, co znacznie spowalnia proces decyzyjny.

W myśl przepisów Konstytucji RP wszyscy są równi wobec prawa. Przepis ten jednak zdaje się być nie w pełni realizowany, a proponowana zmiana regulacji prawnych wychodzi naprzeciw tej zasadzie. Podczas gdy startujący w tych samych wyborach parlamentarnych, często w tym samym okręgu, a nawet jednej liście, wójt oraz wojewoda zostają wybrani posłami lub senatorami, to jeden z nich (wójt) jest pozbawiony swoich kompetencji zaraz po dniu wyborów, a drugi z nich (wojewoda) swój urząd może pełnić w praktyce do dnia ślubowania. Może dochodzić wręcz do sytuacji, że to właśnie wybrany na posła lub senatora wojewoda będzie wnioskował o wyznaczenie komisarza, który zastąpi wybranego wójta na posła lub senatora.

Proponowana zmiana przepisów prawa pozwala na wykonywanie w pełni kompetencji wójta do dnia złożenia przez niego ślubowania na Posła na Sejm RP lub Senatora RP w myśl

przepisów ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Ponadto daje kompetencje wójta jego zastępcy (lub pierwszemu zastępcy, a w gminach gdzie nie został powołany zastępca – sekretarzowi gminy) od dnia wydania postanowienia komisarza wyborczego o wygaszeniu mandatu wójta do dnia powołania przez Prezesa Rady Ministrów osoby pełniącej funkcję wójta. Ponadto proponowana zmiana przepisów doprecyzowuje kompetencje Prezesa Rady Ministrów w zakresie powoływania i odwoływania osoby pełniącej funkcję wójta, co jednoznacznie podkreśla, że osoba pełniąca funkcję wójta może być powołana i odwołana w każdym czasie.

Projektowana ustawa nie pociąga za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 27 listopada 2023 r.

BAS-WAPEiM-159/23

SEKRETARIAT Z-OY SZEFARZ
L.dz. DS. M20.448.2023
Data wpływu 27.11.2023

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy – Kodeks wyborczy (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Bartosz Romowicz)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zakłada zmianę artykułów 28f, 28h oraz 29 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym¹ oraz art. 492 § 2a ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy². Proponowane zmiany dotyczą zasad powoływania osoby pełniącej funkcję wójta w przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji oraz procedury stwierdzania wygaśnięcia mandatu wójta.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

W prawie Unii Europejskiej zagadnienie realizacji praw wyborczych obywateli UE w wyborach lokalnych jest uregulowane w art. 20 ust. 2 lit. b i art. 22 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE), art. 40 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz w wydanej w wykonaniu postanowień art. 22 ust. 1 TfUE dyrektywie Rady 94/80/WE³. Przepisy te nie regulują kwestii będących przedmiotem projektu ustawy.

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 40, ze zmianami.

² Dz. U. z 2023 r. poz. 2408.

³ Dyrektywa Rady 94/80/WE z dnia 19 grudnia 1994 r. ustanawiająca szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami, Dz. Urz. WE L 368 z 31.12.1994, s. 38, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 20, t. 1, str. 12.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie zawiera postanowień objętych prawem UE.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy – Kodeks wyborczy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 27 listopada 2023 r.

BAS-WAPEiM-160/23

SEKRETARIAT Z-OY SZEFA K/S

L.dz. DS-1120.648.2023 (2)

Data wpływu 27.11.2023

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy – Kodeks wyborczy (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Bartosz Romowicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt ustawy zakłada zmianę artykułów 28f, 28h oraz 29 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym¹ oraz art. 492 § 2a ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy². Proponowane zmiany dotyczą zasad powoływania osoby pełniącej funkcję wójta w przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji oraz procedury stwierdzania wygaśnięcia mandatu wójta.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy – Kodeks wyborczy **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo UE.**

Autor:

Dorota Olejniczak

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-VP.020.10.5.2023

Data wpływu 27.11.2023

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 40, ze zmianami.

² Dz. U. z 2023 r. poz. 2408.